

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
12 iulie 2023**

**Probă scrisă
FILOSOFIE ȘI LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE**

Varianța 3

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de patru ore.**

I. TÊTEL (30 punct)

1. I. Kant *A tiszta ész kritikája* művében állítja:

Tehát legalábbis közelebbi vizsgálatra szorul, s nem az első tekintetre elutasítandó az a kérdés, van-e efféle a tapasztalattól, sőt minden érzéki benyomástól független megismerés. Ilyeneket a priori ismereteknek nevezünk, s megkülönböztetjük az empirikusoktól, melyeknek forrása a posteriori, ti. a tapasztalatban van. Ama kifejezés azonban mégsem eléggé határozott s nem jelöli meg szabatosan a föltett kérdés teljes értelmét. Mert tapasztalati forrásokból származtatott nem egy ismeretről mondjuk, hogy a priori tudhatjuk, vagy tudjuk, ha ugyanis nem közvetlenül a tapasztalatból származtatjuk, hanem valamely általános szabályból, de ezt magát mégis a tapasztalatból merítettük.

Az adott szöveg alapján:

- Elemesse, körülbelül egy oldal terjedelemben, Kantnak a megismerésre vonatkozó filozófiai felfogását! **6 pont**
- Dolgozza ki azon állítás ellenérvét, mely szerint: *tapasztalati forrásokból származtatott nem egy ismeretről mondjuk, hogy a priori tudhatjuk, vagy tudjuk.* **4 pont**
- Mutasson be, körülbelül egy oldal terjedelemben, egy másik, a megismerés kérdéskörére vonatkozó filozófiai szemléletet, és mutassa be ennek I. Kant szemléletével való összefüggését! **10 pont**

2. Adott az alábbi érvelés:

Abban az esetben, ha a gabonafélék iránti kereslet nő, a gabonafélék ára emelkedik. Amikor a benzin drágul, a gabona ára is emelkedik. A gabona ára emelkedik, mivel a benzin drágult, vagy a gabona iránti kereslet megnőtt.

Az adott érvelés formális nyelvre történő átírása és bármely értékelési módszerrel történő explicit értékelése után említse meg, hogy az adott érvelés érvényes-e vagy sem! **10 pont**

II. TÊTEL (30 punct)

1. Adott az alábbi kategorikus kijelentés:

Csak néhányan a szobrászok közül nem híres festők.

- Határozza meg, az adott kijelentés logikai képletét, és a kijelentés típusát! **2 pont**
- Alkosson formális és természetes nyelven egy két premisszából álló érvényes érvelést, amely az adott kijelentést támasztja alá! **3 pont**
- Fogalmazza meg, formális és természetes nyelven az adott kijelentés megfordítottjának átalakítottját! **2 pont**
- Írjon természetes nyelven egy progresszív poliszillogizmust, amelyben az adott kijelentés legyen a végső konklúzió! **3 pont**

2. Adott az alábbi szövegrész:

Igazságtalannak tartatik az, ki a törvényt áthágja, ki többet tesz tulajdonává, mint kell, s ki az egyenlőség elve ellen cselekszik. (...) Az igazságos tehát okvetlenül legalább négyféle körül forog, két személy körül, kikre nézve igazságos és dolog körül, melyekre nézve igazság létezik. Az egyenlőség egy és ugyanaz a személyeknél és dolgoknál, Az egyenlőség egy és ugyan az a személyeknél és dolgoknál, mert amint viszonylanak az egyenlőséges dolgok egymáshoz, úgy viszonyulnak a személyek is egymásiránt. Ha t.i. a személyek nem egyenlők birtokolt dolgaik sem lesznek egyenlők, sőt onnan keletkeznek leginkább a harcok és a jogpanaszok, ha vagy egyenlők nem egyenlő birtokúak, vagy ha nem egyenlők, egyenlő birtokot nyernek és élveznek. (...) Így tehát az igazságos lesz ezen aránylagos, az igazságtalan pedig az, mi arányellenes. És ez vagy többet vagy kevesebbet mutat. Ezt a mindennapi életben a tények is bizonyítják, mert aki igazságtalanságot követ el, többet tulajdonít magának a jóból, mint kellene, annak pedig, kin az igazságtalanság elkövetetett, kevesebb jut belőle. A rosszban ez meg van fordítva, mert akkor a kisebb rossz a nagyobb rosszhoz mérve a jónak a sorába tehető. Ez tehát az igazságosságnak az egyik (...) része.
(Arisztotelész, Nikomakhoszi etika)

A fenti szövegrész és az alábbi szempontok alapján dolgozzon ki, az emberi természet kérdéskörére vonatkozó, körülbelül három oldal terjedelmű filozófiai esszét:

20 pont

- mutassa be Arisztotelésznek az igazságosság kérdéseire vonatkozó filozófiai szemléletét,
- mutasson be egy másik, az igazságosság kérdéskörét taglaló filozófiai szemléletet, rávilágítva ugyanakkor ennek és Arisztotelész erre vonatkozó szemléletével való összefüggésére,
- fogalmazzon meg Arisztotelész azon tézisével szembeni ellenérvet, mely szerint: *a kisebb rossz a nagyobb rosszhoz mérve a jónak a sorába tehető*,
- konkrét példával szemléltesse egy következményét annak a kijelentésnek, mely szerint: *az igazságos lesz ezen aránylagos, az igazságtalan pedig az, mi arányellenes*,
- a kortárs társadalom kontextusában, érvekkel támassza alá saját nézetét Arisztotelész igazságosságra vonatkozó felfogásának időszerűségére vonatkozóan.

Megjegyzés: Pontot ér a szaknyelv megfelelő használata (1 pont), a bemutató szerkezete – bevezető, kidolgozás, következtetés (1 pont) és a követelményben megfogalmazott terjedelembe való illeszkedés (1 pont).

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az alábbi, a versenyvizsga módszertanának tárgyára vonatkozó követelmények mindegyikére:

1. Határozza meg a következő fogalmakat: *interdiszciplináris tanulási tevékenység, közös törzsanyag.* **6 pont**
2. Magyarázza meg a *Bevezetés* szükségességét a *Filozófia* tantárgy tantervi struktúrájának részeként! **3 pont**
3. Hasonlítsa össze az év eleji és év végi értékelést a *Filozófia* tantárgy esetében! **3 pont**
4. Állítson össze a tanulóra vonatkozó öt állítást, vagy jellemzőt, vagy viselkedést tartalmazó *ellenőrzőlistát*, amely a tanulói tevékenység, viselkedés szisztematikus megfigyelésének értékelési eszközöként alkalmazható a Filozófia tantárgy esetén. **10 pont**
5. Az alábbi részlet a Filozófia tantárgy tantervének része:

Competențe generale:

1. *Utilizarea conceptelor specifice științelor sociale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală*
2. *Aplicarea cunoștințelor specifice științelor sociale în rezolvarea unor situații-problemă, precum și în analiza posibilităților personale de dezvoltare*

Competențe specifice	Conținuturi
1.9. Caracterizarea diferitelor genuri și stiluri de filosofare 1.10. Utilizarea discursului filosofic în elaborarea unui eseu 5.1. Analizarea unor situații de viață, în vederea identificării unor soluții, folosind cunoștințele și metodologia specifică filosofiei	Filosofia - Genuri și stiluri în filosofie. - Filosofie și viață.

(Programe școlare pentru clasa a XII-a, ciclul superior al liceului, Filosofie, OMEC 5959/22.12.2006)

- a. Magyarázza meg a fenti részletben megadott általános és sajátos kompetenciák közötti kapcsolatot! **3 pont**
- b. Dolgozzon ki, az 5.1 sajátos kompetencia kialakítását/fejlesztését célzó tanítási tevékenységet! **5 pont**